ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Гулистон шахри

2024 йил 12 февраль

Гулистон туманлараро иқтисодий судининг судьяси М.Холиков раислигида, судья ёрдамчиси Ю.Абизов суд мажлиси котиблигида, даъвогар вакили Д.Ахмедова (тугатиш (суд) бошқарувчиси) иштирокида, даъвогар "VULTURE" масъулияти чекланган жамияти тугатиш (суд) бошқарувчисининг жавобгар "SHOH UNIT" масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан 5 300 000 сўм қарздорлик ва олдиндан тўлаб чиқилган суд харажатларини ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иқтисодий ишни суднинг маъмурий биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниқлади:

"VULTURE" масъулияти чекланган жамияти тугатиш (суд) бошқарувчиси (даъвогар) Гулистон туманлараро иқтисодий судига даъво ариза билан мурожаат қилиб, унда жавобгар "SHOH UNIT" масъулияти чекланган жамияти (жавобгар) ҳисобидан 5 300 000 сўм асосий қарз ундиришни сўраган.

Суд муҳокамаси вақти ва жойи тўғрисида тилхат орқали жавобгар вакили суд мажлисида вакиллари иштирокини таъминламади.

Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодекси (ИПК) 128-моддасига кўра. агар суд иқтисодий суд ишларини иштирокчиси ўзига юборилган ажримнинг кўчирма нусхасини олганлиги ушбу Кодекс-да назарда тутилган бошқа усулда қилинганлиги тўғрисида мажлиси бошлангунига суд маълумотларга эга бўлса, ушбу иштирокчи тегишли тарзда хабардор қилинган деб хисобланади.

Шу боис суд, ИПК 127-128 ва 170-моддалари талабларига кўра, ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўриш мумкин деб ҳисоблайди.

Суд мажлисида даъвогар вакили даъво талабларини қўллабқувватлаб, 2022 йилнинг ноябрь-декабрь ойларидаги даъвогар ва жавобгар ўртасида тузилган шартномаларга асосан жами 112 000 000 сўмлик маҳсулот учун пул маблағи даъвогарнинг ҳисобига тушганлиги, бироқ даъвогар томонидан жавобгарга 117 500 000 сўмлик маҳсулот етказиб берилганлиги, ўртадаги тафовут 5 300 000 сўмни ташкил этишини маълум қилиб, қонуний қарор қабул қилишни сўради.

2024 йил 7 февралда ўтказилган суд мажлисида иштирок этган жавобгар вакили даъво аризага эътироз билдириб, жавобгарнинг даъвогар олдида қарзи мавжуд эмаслиги, қарздорлик ҳисобчиларнинг

хатоси туфайли юзага келганлигини баён қилиб, даъво аризасини қаноатлантиришни рад қилишни сўраган.

Ишдаги мавжуд хужжатларга хуқуқий баҳо бериб, даъвогар вакилининг тушунтиришларини тинглаб, суд қуйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни рад этишни, суд харажатларини даъвогардан ундиришни лозим топади.

Ўзбекистон Республикаси "Тўловга қобилиятсизлик тўғрисида"ги Қонуни 144-моддаси тўртинчи қисмининг 5-хатбошисида тугатиш бошқарувчиси қарздор олдидаги қарзларни ундириш чораларини кўриши шартлиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (ФК)нинг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонунчилик талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Ишдаги ҳужжатлардан аниқланишича, даъвогар суднинг 4-1201-2204/2809-сонли иш юзасидан 2023 йил 4 октябрда қабул қилинган ҳал қилув қарорига асосан банкрот деб топилиб, тугатишга доир иш юритиш бошланган ва тугатиш (суд) бошқарувчиси этиб Д.Ахмедова тайинланган.

Даъвогар тугатиш бошқарувчиси суднинг ҳал қилув қарори билан юклатилган вазифа ва Қонун талабларига асосан даъвогарнинг молиявий аҳволини таҳлил қилиб, даъвогар олдидаги қарзларни ундириш чораларини кўришни бошлаган.

Даъво аризада даъвогар томонидан 2022 йилнинг ноябрь-декабрь ойларидаги даъвогар ва жавобгар ўртасида тузилган шартномаларга асосан жами 112 000 000 сўмлик маҳсулот учун пул маблағи даъвогарнинг ҳисобига тушганлиги, бироқ даъвогар томонидан жавобгарга 117 500 000 сўмлик маҳсулот етказиб берилганлиги, ўртадаги тафовут 5 300 000 сўмни ташкил этиши кўрсатилган.

Аниқланишича, тарафлар ўртасида расмийлаштирилган 2022 йил 1 декабрдаги 022, 25-сонли, 2022 йил 6 декабрдаги 036j-сонли, 2022 йил 22 декабрдаги 10H-сонли, 2022 йил 29 декабрдаги 7H-сонли ҳисобварақфактураларга асосан даъвогар жавобгарга жами 117 500 000 сўмлик маҳсулотлар етказиб берилган.

Бироқ, суд томонидан даъвогарга бир-неча бор даъво талабини исботловчи бошқа далил ва ҳужжатларни тақдим қилиш таклиф этилган бўлса-да, ушбу товар(маҳсулот)ларни ҳақиқатда етказиб берилганлиги ва жавобгар томонидан қабул қилиб олинганлигини тасдиқловчи қўшимча ҳужжатлар тақдим қилинмади.

Ўзбекистон Респубиликаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 14 августдаги 489-сон қарорининг 2-иловаси билан тасдиқланган "Ҳисобварақ-фактураларнинг шакллари ҳамда уларни тўлдириш, тақдим

этиш ва қабул қилиш тартиби тўғрисида"ги Низом 63-бандининг учинчи хатбошисида ҳақиқатда амалга оширилмаган хўжалик операциялари бўйича расмийлаштирилган ҳисобварақ-фактуралар товарлар жўнатилганлигини ёки хизматлар кўрсатилганлигини тасдиқловчи ҳужжат сифатида тан олинмаслиги белгиланган.

ИПКнинг 74-моддасига кўра, суд далилларга ишнинг барча ҳолатларини жамлаб, уларни суд мажлисида қонунга амал қилган ҳолда ҳар томонлама, тўлиқ ва холис кўриб чиқишга асосланган ўз ички ишончи бўйича баҳо беради.

Хар бир далил ишга алоқадорлиги, мақбуллиги ва ишончлилиги нуқтаи назаридан, далилларнинг йиғиндиси эса, етарлилиги нуқтаи назаридан баҳоланиши лозим.

Агар текшириш натижасида далилнинг ҳақиқатга тўғри келиши аниқланса, у ишончли деб тан олинади.

Хеч қандай далил суд учун олдиндан белгилаб қўйилган кучга эга эмас.

Суд ҳужжатнинг ёки бошқа ёзма далилнинг фақат кўчирма нусхаси билан тасдиқланадиган ҳолатларни, агар ҳужжатнинг асл нусхаси йўқотилган ва судга топширилмаган бўлса, ва ушбу ҳужжатнинг низолашаётган тарафларнинг ҳар бири томонидан тақдим этилган кўчирма нусхалари ўзаро бир хил бўлмаса, ва ҳужжатнинг асл мазмунини бошқа далиллар ёрдамида аниқлаб бўлмаса, исбот қилинган деб ҳисоблаши мумкин эмас.

Мазкур ҳолатда даъвогар томонидан тақдим қилинган 2022 йил 1 декабрдаги 022, 25-сонли, 2022 йил 6 декабрдаги 036j-сонли, 2022 йил 22 декабрдаги 10H-сонли, 2022 йил 29 декабрдаги 7H-сонли ҳисобварақфактураларни ҳақиқатда жами 117 500 000 сўмлик маҳсулотлар етказиб берилганлиги далили сифатида эътироф этиб бўлмайди.

Зеро, ИПК 68-моддасининг биринчи қисмига кўра, ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

Юқоридагиларга кўра, суд тарафлар ўртасида расмийлаштирилган 2022 йил 1 декабрдаги 022, 25-сонли, 2022 йил 6 декабрдаги 036j-сонли, 2022 йил 22 декабрдаги 10H-сонли, 2022 йил 29 декабрдаги 7H-сонли хисобварақ-фактураларда жами 117 500 000 сўмлик махсулотлар етказиб берилганлиги кўрсатилган бўлса-да, бироқ даъвогар томонидан қўшимча далиллар тақдим қилинмаганлиги, жавобгарнинг даъво талабини тан олмаганлигини инобатга олиб, мазкур хисобварақ-фактураларнинг ўзи даъво талабини исботлашга етарли эмаслигини хисобга олиб, даъво талабини қаноатлантиришни рад этишни лозим топади.

ИПК 118-моддасининг биринчи қисмида суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

"Давлат божи тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига илова сифатида тасдиқлаган Давлат божи ставкаларининг миқдорига кўра, Иқтисодий судларга бериладиган мулкий хусусиятга эга даъво аризаларидан даъво баҳосининг 2 фоизи миқдорида, бироқ БҲМнинг 1 бараваридан кам бўлмаган миқдорда давлат божи ундирилиши белгиланган.

Юқоридагиларга кўра, суд томонидан даъво талабини қаноатлантириш рад этилганлиги, даъвогар даъво ариза киритишда давлат божи ва почта харажати тўлашдан озод қилинганлигини инобатга олиб, даъвогардан республика бюджетига фойдасига 340 000 сўм давлат божи ундиришни, одиндан тўланган 34 000 сўм почта харажатини даъвогар химмасида қолдиришни лозим топади.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 68, 74, 127, 128, 118, 176-180, 186, 192-моддаларини қўллаб, суд

қарор қилади:

Даъво талабини қаноатлантириш рад этилсин.

"VULTURE" масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан республика бюджети фойдасига 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

"VULTURE" масъулияти чекланган жамияти томонидан олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажати ўзининг зиммасида қолдирилсин.

Ҳал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ойлик муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақалари берилсин.

Хал қилув қарорининг кўчирма нусхаси тарафларга юборилсин.

Мазкур ҳал ҳилув ҳарори устидан ҳал ҳилув ҳарори ҳабул ҳилинган кундан эътиборан бир ой ичида шу суд орҳали Сирдарё вилоят судининг иҳтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят ҳилиниши (прокурор протест келтириши) ёки ҳал ҳилув ҳарори ҳонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация шикояти (протести) берилиши мумкин.

Судья М.Холиков

